

Kiss Károly:

Félmillió ukrán él Bürgergelden Németországban

(Ismertetés, Der Spiegel Nr. 26, 2024 jún. 22. és Nr. 30, 2024 júl. 20.)

A Bürgergeld a német munkanélküli segély, összege havi 563 euró. Kb. 4 millióan kapják, munkaképes munkanélküli személyek, és **ebből fél millió ukrán**.¹ Elemzők szerint a hagyományos pártoknak a júliusi választásokon elért katasztrofális vereségében ez komoly szerepet játszott. Németországban 1 millió 160 ezer ukrán menekült él. Az ukránokat azonban – az EU instrukcióinak megfelelően – kivonták a szokásos menekültügyi eljárás alól, és közvetlenül megkapják a menekült státuszt, ami feljogosítja őket arra, hogy munkanélküli segélyt kapjanak, munkát és lakást keressenek. (A menekülteknek adott segély 100 euróval kevesebb.) A közvélekedés szerint a Bürgergeld ellenérdekeltté teszi az ukránokat, hogy állást keressenek, dolgozzanak. A munkaképes ukrán menekülteknek csak a negyede dolgozik, és ez jóval alacsonyabb, mint a többi nyugat-európai országban. (Ráadásul a 18 és 60 év közötti férfi menekültek száma 260 ezer – azaz a Németországba menekült hadköteles ukrán férfiak jelentős részben Bürgergeldben élnek.)

A Bürgergeld előzményei:

A német társadalom azért is érzékeny erre a témára, mert a 2000-es évek elején, az ún. Agenda 2010 keretében a szociáldemokrata Gerhard Schröder kancellár idején jelentősen megszigorították az addig igen bőkezű munkanélküli segélyeket. Ezek voltak az ún. Hartz-törvények (I-IV-ig). Addig a munkanélküli segélyt az előző fizetés százalékában határozták meg. Azt követően a segély egyösszegű, differenciálatlan lett, és a vagyoni helyzetétől is függővé tették. Összevonták a szociális segélyt is a munkanélküli segéllyel. (Ez annak idején a szociáldemokrácia modernizációjának, versenyképesebbé tételének szellemében történt; Nagy-Britanniából, Tony Blairtől és Peter Mandelsontól indult ki.) Az eredmény: csökkent a munkanélküliség (már nem volt olyan kedvező munkanélküli segélyen élni), de ezzel együtt a szociáldemokraták népszerűsége is.

2019-ben az SPD új jólétiállam (Sozialstaat)-programot fogadott el, mely 2023-tól lépett életbe. A munkanélküli segélyt elnevezték Bürgergeldnek, és oldották azokat a feltételeket, melyek a folyósításához szükségeltettek. (Pl. nem lehetett elutasítani a felkínált munkát, vagy képzésben kellett részt venni.) Ezáltal a Bürgergeld – már csak a nevével fogva is – az állampolgári jogon járó, feltétel nélküli alapjövedelem koncepciójához vált hasonlatossá. Ekként értékelte azt a német társadalom is; a lustaságot, a munkakerülést támogató állami segélynek. Ez tovább csökkentette a szociáldemokratákra szavazók számát: korábban az Agenda 2010 (a Hartz-törvények) szigorúsága, most pedig a Bürgergeld feltétel nélküli jellege.

---

¹ A web-oldalon közölt diagramon ennél nagyobb számok vannak; ott a Bürgergeldben részesülő külföldiek (tehát nem csak ukránok) mellett azok gyermekeinek száma is szerepel, mert a Bürgergeld mellé még a gyermekek utáni családi pótlék is jár.

– Most pedig, egy ukrán menekültnek ugyanakkora segély jár, ugyanúgy kapja a Bürgergeldet, mint a német munkanélküli.

Az ismertett cikkek:

Populistische Versuchung. Der Spiegel Nr. 26 / 22.6.2024. (Rasmus Buchsteiner et al.)

Eine Idee, die nach hinten losging. Der Spiegel Nr. 30 / 20.7.2024. (Rasmus Buchsteiner et al.)

Göd, 2024. augusztus